

Hållbarhetsstrategi Nordmalings kommun

Dokumenttyp Strategi	Diarienummer Dnr 2022-055-003	Fastställt Kommunfullmäktige
För revidering ansvarar Kommunstrateg	Uppföljning och tidplan 2023-01-31	Dokumentet gäller
Dokumentet gäller till och med År 2022		

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	3
2.1	Syfte	4
2.2	Bakgrund	4
3	Ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet	6
3.1	Ekologisk hållbarhet.....	6
3.2	Social hållbarhet.....	6
3.2.1	Folkhälsoarbete	6
3.2.2	Rättighetsarbete.....	7
3.2.3	Trygghetsskapande arbete	7
3.3	Ekonomisk hållbarhet.....	7
4	Ansvarstagande konsumtion	8
5	Uppföljning och fortsatt arbete	9
5.1	Handlingsplaner	9
5.2	Uppföljning	9
5.3	Ekonomisk konsekvens	9

1 Sammanfattning

Hållbarhetsstrategin behandlar de tre dimensionerna ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet. Utgångspunkten är att delarna ingår i en helhet och att kommunens arbete måste bygga på samordning och integration för att förstärka effekterna och nå resultat.

Ekologisk hållbarhet

Gemensam kunskap om och förståelse för hur vi påverkar ekosystemets villkor och i förlängningen hanterar klimat- och miljöutmaningen.

Social hållbarhet

Gemensamt arbete mot diskriminering för att öka den sociala sammanhållningen samt allas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen.

Ekonomisk hållbarhet

Gemensam ekonomisk förnyelse och förändring för att skapa en hållbar tillväxt över tid.

Hållbarhetsarbetet genomförs med ett långsiktigt perspektiv. Nordmalings kommun prioriterar fortgående hållbarhetsarbete i alla kommunens delar. Kommunfullmäktiges styrkort förtydligar att hållbarhets-, jämställdhet och barnperspektivet ingår i kommunens styrkedja.

2 Inledning

Hela världen står inför en stor omställning med ett förändrat klimat som hotar vårt sätt att leva idag. För att människorna i framtiden ska kunna leva på jorden måste vi anpassa oss till att leva ett liv som är anpassat till de resurser som finns på jorden. Utmaningarna med att ställa om vårt sätt att leva handlar inte bara om att minska utsläppen av växthusgaser och bromsa den globala uppvärmningen. Förändringen behöver ske på många plan i samhället för att uppnå ett hållbart sätt att leva. En hållbar framtid innebär att sociala, ekologiska och ekonomiska värden bibehålls i lika stor omfattning. För att både livsmiljöer och människor i världen ska kunna leva hållbart måste alla förändra synen på det som produceras, konsumeras och används idag. Därtill måste vi vara motiverade till att övergå till mer hållbara alternativ som inte föranleder utsläpp, föroreningar, svält och fattigdom i andra delar av världen.

Nordmalings kommun vill ta sitt ansvar för arbetet mot en hållbar framtid genom att ta fram en strategi som illustrerar kommande omställning. I denna strategi kommer utmaningarna belysas tillsammans med vilken riktning kommunen önskar bedriva arbetet.

Med anledning av att denna utgåva är kommunens första hållbarhetsstrategi kommer den vara gällande för år 2022.

I Nordmalings kommun finns goda förutsättningar att kunna producera både livsmedel, vindenergi och andra produkter eftersom kommunen till stor del utgörs av landsbygd, skogar och rinnande vattendrag.

2.1 Syfte

Syftet med hållbarhetsstrategin är att lägga en grund för det åtgärdsarbete som behöver vidtas år 2022 för att uppnå de mål som fastställts såväl globalt som nationellt. Strategin klargör i vilken riktning kommunen avser att utvecklas vilket ligger till grund för utarbetande av mål och åtgärder i verksamheterna.

2.2 Bakgrund

Världen och EU

Klimatfrågan är mer aktuell än någonsin och behovet av insatser och förändring för att bromsa klimatpåverkan är av större vikt än någonsin tidigare. Världens länder tecknade 2015 ett klimatavtal som ska börja gälla senast 2020, också känt som Parisavtalet. Målet med avtalet är att den globala uppvärmningen ska hållas långt under 2 grader och ansträngningar ska göras för att inte överstiga 1,5 grader. Arbetet med åtgärder för att uppnå detta pågår kontinuerligt.

Inom EU finns ett energi- och klimatrådsverk 2030 som utgör grunden för klimatarbetet. EU har antagit 2-graders målet, vilket innebär att EU med medlemsländerna gemensamt arbetar för att uppnå målet och för att ta fram en gemensam klimatlag.

FN:s 193 medlemsländer antog 2015 Agenda 2030, den mest ambitiösa överenskommelsen hittills, som har en universell agenda med 17 globala mål för hållbar utveckling. Hållbar utveckling innebär både ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

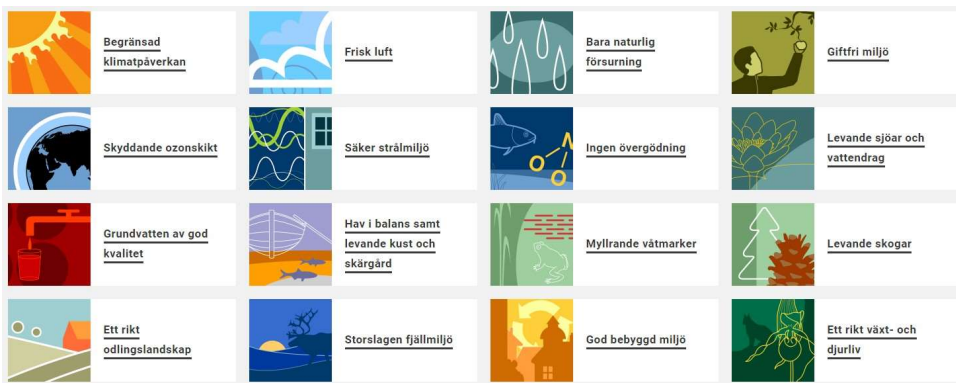
Figur 1. De 17 globala målen som utgör Agenda 2030.

Sverige

Sveriges mål i arbetet med miljö- och klimatfrågor formuleras i det s.k. Generationsmålet som definieras av Riksdagen enligt nedan:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”

Generationsmålet är det övergripande målet för Sveriges miljöarbete på alla nivåer och är tillsammans med de 16 miljömålen ett löfte till nästa generation om rika miljöupplevelser, hälsosamma miljöer och frisk luft.

Figur 2. Sveriges 16 miljö kvalitetsmål

Sverige har antagit ett klimatramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det innebär bland annat att både dagens och framtida regeringar måste föra en politik som utgår från klimatmålen. Det långsiktiga klimatmålet är att Sverige år 2045 ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Som en del i detta arbete har Sverige till exempel antagit en strategi för hur omställningen till en cirkulär ekonomi ska ske. Strategins vision lyder “Ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material” och syftet är att minska samhällets resursanvändning och den miljöpåverkan som följer av denna.

Region Västerbotten

Region Västerbotten ska bli en ledande miljöregion. Regionen arbetar aktivt med miljöfrågan för att minska sin miljö- och klimatpåverkan. En bra miljö går hand i hand med bra hälsa. Regionen ska fram till 2030 minska sin klimatpåverkan med 60%. 2045 ska regionen vara klimatneutralt, därför ska vi minska våra utsläpp med 8 procent per år.

3 Ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet

3.1 Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet kan anses sätta ramarna för de två andra hållbarhetskomponenterna, social och ekonomisk hållbarhet. Kommunens miljöarbete är självbevarande men också ett ansvar gentemot kommande generationer. Löser vi inte miljöproblemen idag så får kommande generationer det än svårare att lösa dem i framtiden och dessutom till en betydligt större kostnad. Miljöproblemen är globala och det är viktigt att vi löser våra nationella och kommunala miljöproblem utan att orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Både kommunanställda och kommuninvånare behöver vara delaktiga i kommunens miljöarbete. Miljöarbetet ska vara en självklar och naturlig del i både i beslut och myndighetsutövning samt i det dagliga arbetet för alla anställda, både i planering och uppföljning.

Utgångspunkten för kommunens miljöarbete är att miljösäkra den egna verksamheten men också att påverka andra. Det är viktigt att vi som kommun och stor arbetsgivare föregår med gott exempel.

3.2 Social hållbarhet

Social hållbarhet sätter individen i fokus och syftar till att belysa dennes behov, rättigheter och skyldigheter. Det är ett brett område varför Nordmalings kommun har delat in det i de tre delarna folkhälsa, rättighetsarbete och trygghetsarbete. Dessa beskrivs nedan var för sig.

3.2.1 Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet ska med ett långsiktigt perspektiv för att förbättra hälsan för hela befolkningen och samtidigt minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper i. Detta som ett led i att skapa en hållbar kommun för framtiden där mänskliga resurser skyddas. Syftet är i första hand att minska personligt lidande men också att undvika onödiga samhällskostnader. Kommunens verksamheter ska även verka för att stärka människornas egenmakt.

Arbetet ska bygga på att minska riskfaktorerna vilket kräver ett förebyggande arbete så att människor i minsta möjliga mån utsetts för risker för ohälsa. Samtidigt behöver ett arbete bedrivas parallellt med att stärka skyddsfaktorer i syfte att möjliggöra hälsofrämjande val för individen.

Folkhälsoarbetet är komplext och har därför bäring på flera områden så som livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. En utgångspunkt för ett framgångsrikt folkhälsoarbete är

att begreppet beaktas som ett tvärvetenskapligt område och berör samtliga kommunala verksamheter. Konsekvenser för hälsan bör beaktas i politiska beslut.

3.2.2 Rättighetsarbete

Rättighetsarbetet syftar till att skapa ett Nordmaling där alla lever och verkar med lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Invånare såväl som kommunalt anställda ska bemötas utan åtskillnad baserat på kön, könsidentitet och uttryck, etnicitet, religion, funktionsförmåga, sexuell läggning, ålder, socioekonomisk status eller utbildningsnivå.

Det är viktigt att ha med sig hur att behandla alla lika inte är det samma som att alla får samma förutsättningar. Kommunen behöver genomgående i allt som görs, ställa frågan hur beslut och verksamhet påverkar olika människor med olika identiteter och förutsättningar. När normer och strukturer exkluderar behöver dessa förändras.

Demokrati och delaktighet ska vidare vara centrala utgångspunkter. Det innebär att kommunen ska värna om de forum som går att bistå invånarna med för att de ska kunna göra sin röst hörd. De som påverkas av kommunens beslut ska i så hög grad som möjligt vara delaktiga i beslutsprocessen. Samtidigt som människor får möjlighet att påverka ges de också förutsättningar att ta ett önskvärt samhällsansvar. Kommunen ska i så hög grad som möjligt vara transparent i beslut och arbete. Om någon som lever och verkar i kommunen upplever sina rättigheter kränkta ska denne bli informerad om vem man kan vända sig till för att framföra sin klagan.

3.2.3 Trygghetsskapande arbete

Trygghet och otrygghet handlar om en känsla inför framtiden, inför vad som kan hända. Den som känner sig trygg är inte orolig för vad som kan hända medan den som är otrygg är osäker och rädd inför det som väntar.

Trygghet skapas genom kontinuitet och en förutsägbar framtid genom exempelvis eget boende, ekonomiskt oberoende, sysselsättning, skolgång och att kunna vara delaktig i det som skapar goda förutsättningar för andra att få uppleva samma känsla.

Målet är att alla kommuninvånare ska ha möjlighet att känna sig trygga. Den upplevda tryggheten ska vara hög i kommunen. I det fall man inte satsar på trygghetsarbetet, skapar man otrygghet, osäkerhet och utsatthet d.v.s. en sämre folkhälsa.

3.3 Ekonomisk hållbarhet

En hållbar ekonomi tar hänsyn till ramen för vad jorden tål men innebär också en rättvis fördelning av jordens resurser till alla. För att uppnå det måste vi satsa annorlunda än idag, bland annat med hållbar produktion och konsumtion. Vi måste bevara vårt återstående naturkapital och skydda och restaurera viktiga ekosystem och livsmiljöer. Vi kan leda

investeringsströmmar från det som orsakar miljöproblem till lösningarna. Vi kan fatta rättvisa, långsiktiga och miljömedvetna beslut om hur vi ska förvalta de resurser vi gemensamt förfogar över. Det handlar om att förebygga sociala problem och ohälsa. Fattigdom och utsatthet leder ofta till samhällskostnader orsakade av t ex kriminalitet, missbruk och sjukdomar. Det är därför viktigt att satsa på förebyggande insatser inom kommunens verksamheter. För att ha utrymme för de omfördelningar och investeringar som kan krävas behöver kommunen ha en ekonomi i balans och en god ekonomisk hushållning.

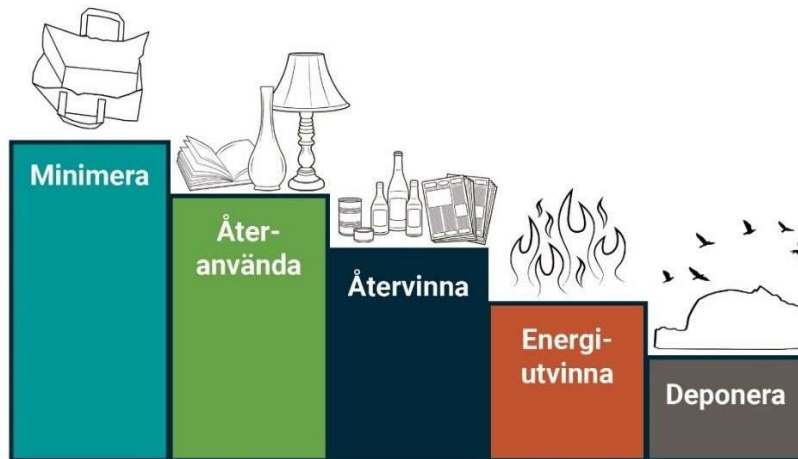
4 Ansvarstagande konsumtion

Konsumtionen i världen har ökat markant och att slänga och köpa nytt har blivit vedertaget. En stor del av vår konsumtion bidrar till en negativ klimatpåverkan samt dåliga förhållanden för arbetare i de länder där produktionen utförs. Det motverkar det intentionerna med generationsmålet som riksdagen antagit med avsikten att inte flytta våra miljöproblem utomlands.

Nordmalings kommun vill därför sträva efter att öka kunskapen och medvetenheten hos de som lever och verkar inom kommunen gällande produkter och konsumtionens inverkan på miljön. Kommunen vill också verka för att de resurser som finns inom landet och regionens gränser tas till vara på, som ett steg i att minska klimatpåverkan och höja värdet på de resurser vi redan har. Nordmalings kommun ska arbeta enligt den nationella strategin för omställning till en cirkulär ekonomi vilket innebär att det cirkulära tänkandet genomsyras och efterlevs i alla kommunens verksamheter. Vid inköp av nya material eller produkter eller ersättande av befintliga med sämre egenskaper, görs medvetna val som styrs av högt ställda krav vid upphandling. Inom samtliga verksamheter ska medvetenheten vara hög när det kommer till inköp och återbruk.

Kommunen ska aktivt verka för att öka kunskap, förståelse och medvetenhet om konsumtion och öka förutsättningar att leva mer cirkulärt för de som lever, verkar och vistas i kommunen. Det som väl är konsumerat bör hanteras som en resurs för att den cirkulära ekonomin ska fungera.

Tankesättet illustreras bäst med den s.k. avfallstrappan som kan ses i figur 3 nedan.

Figur 3. Det som är konsumerat bör hanteras enligt avfallstrappan för att en cirkulär ekonomi ska vara möjlig.

Kommunen ska arbeta med insatser för att minska mängden avfall och öka förutsättningarna för återbruk. Det lämnar utrymme för en större ekonomisk hållbarhet för individen och aktiviteter för tex. återbruk medför en ökad social hållbarhet. För det avfall som uppkommer ska möjligheterna för att göra sig av med avfallet på ett lätt och hållbart sätt öka, genom ökad källsortering och återvinning. Även förutsättningar att kunna handla mer hållbart ska gynnas.

5 Uppföljning och fortsatt arbete

5.1 Handlingsplaner

De kommunala verksamheterna ansvarar för att ta fram handlingsplaner för sina verksamheter i enlighet med strategin. Handlingsplanerna ska innehålla åtgärder som går att följa upp med mätbara mål.

5.2 Uppföljning

För att säkerställa att arbetet genomförs och handlingsplanerna verkställs är uppföljning viktigt. Uppföljning av Nordmalings kommun hållbarhetsstrategi ska ske inför Kommunstyrelsen varje år. Under kommande år ska uppföljning även ske med stöd av kommunens internkontrollplan. Utvärdering av strategin sker i början av varje mandatperiod.

5.3 Ekonomisk konsekvens

Åtgärder som behöver genomföras för att säkerställa en hållbar samhällsutveckling kan kräva ekonomiska insatser. Vidare är det av särskild betydelse att beakta klimatfrågor vid underlag inför upphandling och investeringar. Varje verksamhet anmodas att i kommande budgetprocess

ta hänsyn till de kostnader som kan komma att uppstå för att säkerställa kommunens hållbara utveckling.